

NEKROLÓG**Obituary****Németh Tamás
(1952–2023)**

Gyászol a magyar agrárium, a tudományos közösség. Németh Tamás akadémikus, egyetemi tanár, agrokémikus eltávozott közülünk.

Németh Tamás 1952. március 7-én született Szombathelyen. Gyermekkorát Vasváron, illetve Keszthelyen töltötte. A Vajda János Gimnáziumban érettségizett, majd – a kor szokásának megfelelően – egyéves katonai szolgálatot követően tanulmányait a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen folytatta. 1976-ban kitüntetéses agrárkémikus agrármérnöki, valamint növényvédelmi szakképesítésű diplomát kapott.

Az egyetem elvégzése után első munkahelye a NEVIKI Mezőgazdaság Kemizálási Szolgálatánál volt. 1977-ben a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központ Tápanyaggazdálkodási Osztályán folytatta munkáját, majd 1979-ben a Zala megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson volt csoportvezető.

1981–82-ben az Amerikai Egyesült Államokban, Oregon államban egyéves farmgyakorlaton vett részt. Egy nagygazdaság termelési, gazdálkodási, növényvédelmi és agrokémiai feladatainak ellátásában szerzett tapasztalatokat, egyszersmind megalapozta angol nyelvtudását is.

1983-ben kezdte meg kutatómunkáját az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetében. Végigjárta a kutatói pálya összes állomását, osztályvezetőként, igazgatóhelyettesként, majd 1997 és 2008 között az intézet igazgatójaként. 2008 és 2014 között két ciklusban a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára volt.

Tudományos tevékenységét az agrokémia és a környezettudományok területén fejtette ki. Egyetemi doktori értekezését „*Az agrokemikáliák hatása néhány gyomnövény és kultúrnövény N-, P-, K-, Ca-, Mg- és Na-tartalmára tenyészedényes és kisparcellás kísérletekben*” címmel készítette el, és 1982-ben védte meg summa cum laude minősítéssel alma materében, a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen. Kandidátusi értekezését „*A nitrogénellátottság szerepe az őszi káposztarepce termesztésében*” tárgykörében 1989-ben sikeresen megvédte, és elnyerte a mezőgazdasági tudomány kandidátusa címet. Az MTA doktora tudományos címet 1997-ben nyerte el „*Talajaink szervesanyag-tartalma és nitrogénforgalma*” c. dolgozatával. Az MTA levelező tagjává 2001-ben, rendes tagjává 2007-ben választották.

Tudományos pályáját a kutatás és oktatás mellett a tudományos közéleti részvétel is végig kísérte. MTA közgyűlési doktor képviselő volt 1995–2001 között. 2001-től egy cikluson át az MTA Élettudományi Kuratórium elnökhelyettese volt. 2002-től két cikluson át ellátta az MTA Agrártudományok Osztálya elnökhelyettesi feladatkörét, majd 2014-től az osztályelnöki pozíciót. 1990-től tagja volt az MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottságának, illetve a bizottság jogutódának az MTA Talajtani, Vízgazdálkodási és Növénytermesztési Bizottságának. 2008-tól tagja és elnöke volt az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottságnak, illetve annak utódában az MTA Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottságban az agrártudományi terület vezetője volt.

Számos hazai tudományos szervezet és testületben végzett aktív tevékenységet. A teljesség igénye nélkül: tagja a Magyar Agrártudományi Egyesületnek, az Agrárkémikus Társaságnak, a Talajtani Társaságnak. Tagja, illetve tisztségviselője volt az elmúlt évtizedekben az agrár-, a környezetügyi, valamint az oktatási kormányzat szakmai és tudományos bizottságainak, testületeinek. A nemzetközi tudományos szervezetekben végzett tevékenységei közül kiemelendő az 1992–1997 közötti a CIEC ügyvezető főtitkári, majd 1997-től megválasztott főtitkári megbízatása. Az Agricultural Water Management Board tagja volt, az OECD nemzeti képviselője, a Nemzetközi Talajtani Társaság (ISSS, majd 1998-tól IUSS) tagja, valamint a társaság Magyar Nemzeti Bizottságának, valamint számos más testületnek volt tagja. Alapító tagja volt az Alpok-Adria Tudományos Együttműködésnek.

A hazai agrár-felsőoktatásnak, a szaktanácsadásnak, a tudományos továbbképzésnek és a doktori képzésnek egyaránt tevékeny résztvevője volt. 1992-től címzetes egyetemi tanár, a Növény táplálási Kihelyezett Tanszék vezetője volt, illetve 1998-tól habilitált doktora a keszthelyi Pannon Agrártudományi Egyetemnek. Csaknem mindegyik hazai agráregyetemi képzésben vállalt oktatási munkát, így Gödöllőn, Gyöngyösön, Debrecenben és Kaposváron is, valamint a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem környezettudományi képzéseiben. Közreműködött számos külföldi egyetem (Riverside, USA; Gent, Belgium; Pretoria, Dél-Afrika és Palermo, Olaszország) nappali és doktori képzéseiben, illetve vállalt témavezetést.

Aktív szerepet vállalt a hazai és a nemzetközi tudományos folyóiratok szerkesztésében. Szerkesztőbizottsági tagja volt az Agrokémia és Talajtan folyóiratnak, a European Journal of Soil Science-nek, az Agricultural Water Management-nek. Főszerkesztője volt a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Országos Környezetvédelmi Program Kiadványoknak és a Scientia et Securitas tudományos folyóiratnak.

Számos tudományos és közéleti elismerésben részesült. 1998-ban Westsik Vilmos díjat kapott. 1998-ban megválasztották a Svéd Királyi Mezőgazdasági és Erdészeti Akadémia külső tagjának. 2002-ben a Debreceni Egyetem, 2003-ban a Veszprémi Egyetem, majd 2009-ben a Corvinus Egyetem adományozott számára díszdoktori címet. 2008-ban FAO emlékéremmel, 2010-ben Széchenyi díjjal ismerték el munkásságát. 2022-ben a megkapta a Magyar Érdemrend Középkereszt (polgári tagozat) kitüntetését.

Publikációs teljesítménye kiemelkedő, egyszersmind a szakmában meghatározó. Az MTMT adatbázisa halála napján 866 közleményét jegyezte, melyek közül 42 könyv szerzője, illetve szerkesztője volt. Közleményeinek független nemzetközi hivatkozásai meghaladják a kétezret.

A szakmai közösség, a barátok, a tisztelők, a tanítványok nevében kívánjuk, hogy nyugodjon békében.

Jolánkai Márton